

STANOWISKO OGÓLNOPOLSKIEGO STOWARZYSZENIA REFERENDARZY SĄDOWYCH

**do przygotowanych przez Komisję Kodyfikacyjną Ustroju Sądownictwa i Prokuratury
projektów ustawy o przywróceniu prawa do niezależnego i bezstronnego sądu
ustanowionego na podstawie prawa przez uregulowanie skutków uchwał Krajowej Rady
Sądownictwa podjętych w latach 2018-2025 oraz o zmianie niektórych innych ustaw**

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych (OSRS) jest najstarszą w Polsce organizacją społeczną, skupiającą środowisko referendarzy sądowych.

Przedmiotem niniejszego stanowiska są regulacje przygotowanych przez Komisję Kodyfikacyjną Sądownictwa i Prokuratury dwóch projektów z dnia 3 lutego 2025 r. ustawy o przywróceniu prawa do niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego na podstawie prawa przez uregulowanie skutków uchwał Krajowej Rady Sądownictwa podjętych w latach 2018-2025 oraz o zmianie niektórych innych ustaw, w zakresie w jakim przyznają one uprawnienie osobom, co do których w latach 2018-2025 niekonstytucyjna Krajowa Rada Sądownictwa wydała uchwałę o zawnioskowaniu do Prezydenta RP o powołanie na stanowisko sędziego (tzw. „neo-sędziowie”) do bycia mianowanym na stanowisko referendarza sądowego w sądzie powszechnym lub w sądzie administracyjnym (art. 6 projektu w wariantcie skutków z mocy prawa oraz art. 8 ust. 2-4 w wariantcie skutków z mocy uchwał KRS).

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych w pełni popiera dążenia do uregulowania skutków niezgodnego z Konstytucją RP powołania tzw. sędziowskich członków Krajowej Rady Sądownictwa oraz do przywrócenia stanu zgodności z Konstytucją regulacji dotyczących powoływania sędziów. Dostrzegamy także potrzebę uregulowania skutków uchwał podjętych przez ten niekonstytucyjny organ w latach 2018-2025.

Opiniowane regulacje przyznają osobom co do których w latach 2018-2025 niekonstytucyjna Krajowa Rada Sądownictwa wydała uchwałę o zawnioskowaniu do Prezydenta RP o powołanie na stanowisko sędziego (tzw. „neo-sędziowie”) uprawnienia do bycia mianowanym na stanowisko referendarza sądowego w sądzie powszechnym lub w sądzie administracyjnym (art. 6 projektu w wariantcie skutków z mocy prawa oraz art. 8 ust. 2-4 w wariantcie skutków z mocy uchwał KRS).

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych zdecydowanie sprzeciwia się proponowanym rozwiązaniom. Referendarze sądowi, jako niezależni i bezstronni orzecznicy, muszą cechować się – zgodnie z treścią art. 149 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych – nieskazitelną charakteru. Wymóg ten określono w odniesieniu do referendarzy sądowych w sposób analogiczny do zawodu sędziego. Wynika to z wagi spraw, jakie rozstrzygane są w sądownictwie powszechnym i administracyjnym przez referendarzy sądowych. Choć referendarze nie tworzą sądu w znaczeniu konstytucyjnym, wydawane przez nich rozstrzygnięcia mają moc orzeczeń sądowych. OSRS uważa, że osoby, które w latach 2018-2025 stanęły w konkursie sędziowskim przed niekonstytucyjną Krajową Radą Sądownictwa, nie spełniają wymogu nieskazitelnego charakteru i nie powinny, z uwagi na swoją postawę etyczną, kontynuować pracy na samodzielnym i niezależnym stanowisku orzeczniczym.

Nie trzeba w tym miejscu wspominać o obniżeniu rangi ustrojowej zawodu referendarza w przypadku przyjęcia proponowanych rozwiązań. Stowarzyszenie reprezentujące środowisko referendarzy sądowych nie wyraża zgody na rozwiązania, które w przyszłości mogą doprowadzić do zarzutu, że zawód referendarza wykonywany jest przez osoby, które dopuściły się poważnych naruszeń konstytucyjnych.

OSRS stoi na stanowisku, że naprawa praworządności nie powinna w swoim zamierzeniu nagradzać osób winnych konstytucyjnych naruszeń, a zachowania te winny być przykładnie napiętnowane.

Zwracamy się więc z wnioskiem o usunięcie opiniowanych regulacji z projektów w trakcie dalszych prac legislacyjnych.

Kraków, dnia 4 kwietnia 2025 roku.